

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 האלוקות שבאה לאדם על-ידי קיום המצוות משפיעה לו חיות כמו שכתוב
 2 על המצוות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.
 3 והגם שהמצוות הם רצון העליון, דרצון הוא בחינת סוכב,
 4 שמצד עצמו הוא קדוש ומובדל מהעולמות, על האמור שקיום
 5 המצוות ממשיך לאדם חיות יש
 6 מקום לשאול: כשם שבכוחות
 7 הנפש המוחין והמידות (השכל
 8 והרגש) הם כוחות 'פנימיים'
 9 (שמלוכשים באברי הגוף, והם
 10 כוחות מוגדרים ומחולקים)
 11 ואילו כוח הרצון הוא כוח
 12 'מקיף' וכללי שנמצא בכל הגוף
 13 בשווה, כך למעלה, כביכול,
 14 עשר הספירות הם המשכות
 15 'פנימיות' ואילו הרצון העליון
 16 הוא 'מקיף' וכללי ולמעלה
 17 מהתלבשות בעולם ובנבראים
 18 באופן פנימי, ומאחר שהמצוות
 19 הן ביטוי לרצון העליון, איך
 20 אפשר לומר שקיום המצוות
 21 ממשיך לאדם חיות פנימית? על
 22 כך בא המענה: מכל-מקום
 23 אף שבמקור המצוות נמשכות
 24 מהרצון ה'מקיף', בכל זאת
 25 נמשך ומתגלה מאור זה
 26 חיות להאדם שמקיים
 27 המצוות, חיות פנימית[ת].
 28 וממשיך ומביא הוכחה לכך שלאור הנמשך בנפש האדם על ידי קיום המצוות
 29 יש השפעה פנימית ולא רק פעולה בדרך מקיף:
 30 וכמוכן גם מזה שהאור שנמשך על-ידי המצוות פועל (לא
 31 רק במחשבה דבור ומעשה שלו, שהם דברים חיצוניים לעומת
 32 כוחות הנפש עצמם והשפעה עליהם יכולה להיות גם כתוצאה מאור מקיף,
 33 כפי שרואים בטבע האדם שכדי להשפיע עליו במחשבה דיבור ומעשה, היינו
 34 בהנהגה בפועל, אין הכרח שהשפעה תחזור בו בפנימיות והוא יודעה
 35 לחלוטין עם תוכן המעשים, מה-שאי-כן כדי לחולל שינוי ולהשפיע על השכל
 36 והרגש שלו יש צורך בהשפעה פנימית, וכיוון שכאן האור האלוקי הנמשך על
 37 ידי קיום המצוות משפיע לא רק על החלק החיצוני של המחשבה, דיבור
 38 ומעשה אלא גם בהמדות רגש הלב ועד בהרצון ותענוג שבו,
 39 ויתירה מזו שיש לזה השפעה גם על הכוחות הנעלים יותר, הרצון והעונג שהם
 40 כוחות עמוקים יותר בנפש וכמוכא לעיל (סעיף א-ב) מהמאמר,
 41 שעל-ידי המצוות נעשה מובדל מהתאוות ומכל מדות

הרעות, הרעות, הרי שנפעל בו שינוי פנימי מהותי ולא רק עניין חיצוני ושיענין
 אוגדין פתחיהן האמור לעיל בפירוש הכתוב "גן נעול" (שנעשה
 על-ידי המצוות) הוא שאין לו תענוג אלא באלקות ולא בשום
 דבר אחר שזה בוודאי מוכיח שההשפעה היא עמוקה ופנימית ביותר (למרות
 שכאמור מקורה ברצון העליון
 שהוא 'סוכב' ומקיף, כי בכוחו
 של קיום המצוות להביא את
 ההמשכה הזו בפנימיות).
 אלא שכל זה אף שמדובר
 בדברים גבוהים ונעלים בעבודת
 ה' החל מהתרחקות מתאוות
 ומידות רעות ועד למצב שבו אין
 לאדם שום תענוג מלבד התענוג
 באלוקות הוא רק
 בחיצוניות הלב היינו שכל
 זה בהחלט נוגע לו בפנימיות
 וחודר לליבו ועושה בו שינוי
 מהותי ובכל זאת הדבר מגיע רק
 לחיצוניות הלב ולא נקלט
 עדין בתוך תוך עומק
 לבבו ויש נקודה עמוקה
 ופנימית מאד, "תוך תוך עומק
 לבבו", שבה ההשפעה עדיין לא
 חודרת. ולכן נקראת
 ארוסה ורק כאשר נפעל עניין
 הנישואין, אזי ההתקרבות של
 האדם לאלוקות היא במידה כזו
 שיש לה פעולה והשפעה גם בתוכי עומק הלב.
 ועתה חזור ליישוב השאלה שנשאלה בתחילת המאמר: לשם מה הובא
 במאמר פירוש התרגום "גן נעול" הוא גן עדן והרי גם אם נפרש שהמשל
 מ"גן נעול" שבפסוק זה מדבר על גן במובן הפשוט, גן גשמי, עדיין מובן
 ש"אוגדין פתחיהן" בנמשל היינו שהתענוג הוא רק באלקות ומה נוסף בהבנת
 העניין על-ידי פירוש התרגום "גן נעול" הוא גן עדן? והביאור:
 ועל-פי-זה "גן נעול" לא מדבר רק אלא עצם העיסוק בקיום המצוות
 ובלימוד התורה אלא שהאדם נמצא בדרגה שהוא "נעול" ולא מאפשר כניסה
 של שום עונג ("גן") מלבד התענוג באלקות יש לבאר פרוש התרגום
 שגן נעול קאי על גן-עדן, שאי-אפשר לכנס בו פני-אם
 נפשות הצדיקים והוא "נעול" בפני כל שאר בני האדם שאינם צדיקים,
 כי הענין דאוגדין קושרים וסוגרים פתחיהן באופן הנ"ל שגם
 התענוג שלו ולא רק המחשבה והדיבור והמעשה שלו הוא רק
 באלקות, הוא על-ידי המשכת האור מלמעלה (על-ידי קיום

(29) אחרי יח, ה. ובלקו"ת שה"ש ב, א [ועד"ז בדרך חיים פע"ה (פב, א ואילך)] [וחי בהם — שמקבל מהם חיות". (30) ראה גם תורת מנחם — ספר המאמרים אדר ע' נח. ולהעיר מתניא פמ"ו — ראה תורת מנחם — ספר המאמרים שם הערה 50. (31) ראה לקו"ת מטות פה, ג, דכשנקלט האור "בתוך תוך עומק לבבו", אז דוקא נק' נשואה.